

A „Szovjet Tudomány és Technika 50 éve”

című jubileumi kiállítás (Budapest, 1967. szeptember 1–24) katalógusának beköszöntőjében A. K o s z i g i n elvtárs, a Szovjetunió Minisztertanácsának Elnöke azzal a meggyőződéssel köszönti a baráti magyar népet, hogy a kiállítás elősegíti a Szovjetunió és Magyarország közötti tudományos és műszaki együttműködés további fejlődését, a szovjet és a magyar nép barátságának további erősödését.

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulójának országos megünnepléséhez új szín hozzáadásával kívánunk hozzájárulni, amikor kivonatokat közlünk az említett katalógusnak „A tudomány fejlődése a Szovjetunióban” című fejezetéből, különösen azok számára, akik nem láthatták a nagyszabású kiállítást.

*

Mindenkit érdekel, mi biztosította a szovjet tudósok diadalát a világűrben, s mi volt az alapja a matematikában, fizikában és más tudományokban elért sikereknek.

Napjainkban a Szovjetunióban a tudomány a legfontosabb állami ügy. Már a polgárháború és a külföldi intervenció legnehezebb időszakában, nehéz gazdasági körülmények között a szovjet állam jelentős anyagi eszközöket biztosított a tudományos kutatásokra, a tudósok támogatására, és figyelmüket a népgazdaság, a technika és a kultúra időszerű feladatainak megoldására irányította.

A szovjet tudománynak mindig döntő szava volt a termelőerők hatalmas növekedésében, a kommunizmus anyagi-műszaki alapjának megteremtésében. A tudományos kutatások állami megszervezése és tervezése lehetővé tette, hogy rövid időn belül számos bonyolult tudományos-műszaki problémát megoldjanak, többek között hatalmas nukleáris ipar, korszerű repülőgépipar, rakétatechnika kifejlesztését.

Napjainkban a Szovjetunióban több mint 4650 tudományos kutató intézmény van, tudományos vizsgálatokkal 700 000 tudományos dolgozó foglalkozik. A Szovjetunióban összpontosul a világ tudományos dolgozóinak egynegyede! Fejlesztik a vidéki tudományos kutatóintézeteket is. Hatalmas tudományos központot létesítettek Novoszibirszkben, amely a Szovjetunió Tudományos Akadémiájának szibériai fiókja. Az egész világon ismertek pl. az Ukrajnában végzett, a kibernetika részterületeinek és a hegesztés tudományos alapjainak kidolgozásával kapcsolatos vizsgálatok, az Örményországban végzett asztrofizikai vizsgálatok stb.

A Szovjetunió régóta rendelkezik – P. L. Csebisev, A. M. Ljapunov és A. A. Markov nevéhez fűződően – a matematikai gondolkodás fejlesztésének régi hagyományaival. A szovjet hatalom éveiben új matematikai iskolák keletkeztek, többek között I. M. Vinogradov számelméleti iskolája, A. N. Kolmogorov valószínűség-elméleti iskolája. Nagy eredményeket értek el a szovjet tudósok a matematikai logika, az algebra, a topológia, a geometria és a függvényelmélet terén. Továbbfejlesztették a differenciálegyenletek elméletét és számos új vonással jellemezhetően fogalmazták meg az utóbbi évtizedben a függvényelemzés (funkcionál-analízis) irányát.

A matematika fejlesztésében is kimagasló szerepet játszott az utóbbi 10–15 esztendő alatt az elektronikus számítástechnika. Meggyorsította a matematikai gondolkodás fejlődését, elvezetett a matematika új irányainak keletkezéséhez, újszerűen vetve fel e tudományág fejlesztése jellegének és útjának kérdéseit.

*

A nagyarányú fejlődés természetesen kihat a minket különösen érdeklő középfokú matematikai oktatásra is. Modernizálják a tanterveket, új módszereket dolgoznak ki az oktatás céljára, speciális osztályokban elmélyültebb alapképzést biztosítanak matematika iránt érdeklődő fiataloknak, számos helyi és össz-szövetségi tanulmányi versenyt rendeznek. Jól ismert előttünk a Szovjetunió állandó első helye a hagyományos Nemzetközi Matematikai Diákolimpiákon.

*

Emlékezzünk, hogy felszabadulásunkat, mai rohamos fejlődésünket és az ezt lehetővé tevő békét mi is a Nagy Októbernek, a Szovjetunió létének és barátságának köszönhetjük!